

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 10.2.3 VAN HET DECREET VAN 5 APRIL 1995 HOUDENDE ALGEMENE BEPALINGEN INZAKE MILIEUBELEID EN VAN HET DECREET VAN 18 JULI 2003 BETREFFENDE HET INTEGRAAL WATERBELEID, GECOÖDINEERD OP 15 JUNI 2018 WAT DE SANERING VAN AFVALWATER BETREFT

Samenvatting

De taken van algemeen belang van Aquafin en de wijze waarop de toevertrouwde taken van algemeen belang worden uitgevoerd is na dertig jaar aan een actualisering toe. Leidraad daarbij is de uitvoering van het Regeerakkoord om Aquafin te responsabiliseren met een resultaatgerichte aansturing aan de hand van doelstellingen en sterk vereenvoudigde procedures.

- Het ontwerp van decreet actualiseert de taken van Aquafin, kent een aantal nieuwe taken toe en machtigt de Vlaamse Regering om bijkomende opdrachten toe te kennen aan Aquafin.
- Nieuw is ook dat de Vlaamse overheid niet langer het investeringsprogramma vaststelt. Aquafin bepaalt dat autonoom, op basis van de afspraken die hierover worden gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst. De controle van de Vlaamse overheid zal gebeuren via het toezicht op het investeringsplan en het ondernemingsplan dat Aquafin opstelt.
- Er komt een decretaal kader rond de overeenkomst die het Vlaamse Gewest en Aquafin met elkaar sluiten. Belangrijk daarbij is dat de goede werking van Aquafin zal opgevolgd worden aan de hand van een aantal kritische prestatieindicatoren (KPIs). Daarmee wordt afgestapt van de huidige zware procedures in het kader van de opvolging van individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen.
- Het ontwerp van decreet verduidelijkt de rol van de Vlaamse Milieumaatschappij voor wat betreft het toezicht op de uitvoering van de taken van algemeen belang en de efficiënte inzet van maatschappelijke middelen door de nv Aquafin.

Tot slot worden rioleringswerken voor gemeenten gemakkelijker gemaakt door hen toe te laten gebruik te maken van de artikelen 9 tot 15, en artikel 16 van de Gaswet. Het zelfde gebeurt voor de aanleg en wijziging van openbare waterdistributienetwerken.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

- A. Naar een responsabilisering van Aquafin, met een resultaatgerichte, programmatorische en flexibele aanpak

Dit ontwerp van decreet, dat kadert in het beleidsveld leefmilieu en waterbeleid, beoogt uitvoering te geven aan beleidsmatige doelstelling SD4 van de beleidsnota Omgeving 2019-2024, die luidt:

*"SD 4 : Naar een efficiënte en effectieve inzet van middelen in de watersector,
- OD1 : Responsabiliseren van actoren – de nv Aquafin wordt geresponsabiliseerd aan de hand van een meer resultaatgerichte aansturing met doelstellingen en meetbare kritische performantie-indicatoren. Tevens wordt het toezicht afgestemd op deze nieuwe werkwijze."*

Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 stelt dat het financieringssysteem van de nv Aquafin dient te worden omgevormd naar een resultaatgerichte, programmatorische en flexibele aanpak, met sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering in de taakverdeling met de Vlaamse Milieumaatschappij. Tevens stelt het Regeerakkoord dat actoren dienen geresponsabiliseerd te worden en dat ambitieuze doelstellingen en criteria aan de actoren dienen te worden opgelegd die moeten in acht genomen worden bij het plannen, uitvoeren en financieren van hun activiteiten en het in stand houden van hun installaties.

Om hier invulling aan te geven wordt het Gec. DIWB aangepast om het decretale kader dat van toepassing is op Aquafin te actualiseren. De Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin werkten op intensieve wijze samen om tot een nieuw samenwerkingsmodel te kunnen komen.

Aquafin zal zelf kunnen beslissen welke investeringsprojecten zij wenst uit te voeren en het rollend investeringsprogramma wordt niet langer door de Vlaamse Regering opgedragen. De overstap naar een resultaatgerichte aansturing betekent tevens dat aan de nv Aquafin doelstellingen worden opgelegd. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van Aquafin om haar rollend investeringsplan en ondernemingsplan zodanig op te stellen en uit te voeren dat de haar opgelegde doelstellingen worden bereikt.

Deze aangepast werkwijze met meer autonomie en responsabilisering voor de nv Aquafin vereist een aangepast toezicht. Er wordt daarom afgestapt van de huidige zware procedures in het kader van de opvolging van individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen. In de plaats wordt een toezicht op organisatieniveau opgezet met nadruk op proces- en portefeuille niveau. Van Aquafin wordt verwacht dat zij aan de hand van haar ondernemingsplan verduidelijkt met welke activiteiten en middelen en binnen welke termijn zij haar resultaten zal behalen. Na akkoord van de Vlaamse Regering wordt periodiek over de voortgang gerapporteerd, die wordt opgevolgd door de Vlaamse Milieumaatschappij.

- B. Aanpassing van de saneringsopdracht van de gemeenten

Ook voor de saneringsopdracht van de gemeenten worden wijzigingen voorzien.

Gemeentelijke rioleringswerken worden vereenvoudigd door hen toe te laten gebruik te maken van de artikelen 9 tot 15 van de Gaswet. Net zoals de nv Aquafin kunnen ze dan rioleringswerken die van openbaar nut worden verklaard ook uitvoeren op private onbebouwde gronden die niet volledig omsloten zijn met een ondoordringbare muur of omheining.

B. Inhoud

Beleidsmaatregelen en doelstelling

1. Resultaatsgerichte aansturing van de nv Aquafin en aangepast toezicht (art. 1 - 5, art. 7-20 en art.22-28 van het ontwerp van decreet)

a) Een nieuw samenwerkingsmodel

Dit ontwerp van decreet geeft uitvoering aan de hoger beschreven doelstellingen. De Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin werkten aan een nieuw samenwerkingsmodel en een logischere taakverdeling. Het huidige model voorziet een sterk projectmatige aanpak, met zware procedures in het kader van de opvolging van individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen. De Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin analyseren op welke wijze er meer autonomie zou kunnen worden gegeven aan Aquafin. De wens is om te evolueren van het bestaand toezicht met focus op individuele projecten en effectieve operationele werking, naar een resultaatsgericht toezicht met focus op het algemene programma op strategisch niveau en een effectieve werking op procesniveau. De uitdaging daarbij is te waarborgen dat het kwaliteitsniveau van de dienstverlening dat mede tot stand wordt gebracht door de sterke betrokkenheid van de Vlaamse Milieumaatschappij en haar expertise in deze materie, niet in het gedrang komt.

Opdat die nieuwe aanpak zou slagen, is belangrijk dat het decretale kader van de werking van Aquafin wordt verduidelijkt. Het decretale kader is overigens 30 jaar oud en aan herziening toe. In die hervorming is dit ontwerp van decreet dus een eerste stap om te komen tot een resultaatgerichte, flexibele en programmatorische aanpak voor de bovengemeentelijke sanering.

Deze evolutie is een proces, dat evaluatie en opvolging zal vergen. De Vlaamse Milieumaatschappij zal, met haar bijzondere technische expertise, uiteraard blijven toezien op de wijze waarop Aquafin zich kwijt van haar taken van algemeen belang en rapporteert hierover direct aan de Vlaamse Regering. Mocht blijken dat dit model bijsturing nodig heeft, zal de Vlaamse Regering uiteraard de nodige decretale initiatieven nemen om daar uitvoering aan te geven. Ook dat past in het verhaal van autonomie, verantwoordelijkheid en transparantie waarop nu wordt ingegaan.

b) Autonomie, verantwoordelijkheid en transparantie als uitgangspunt

Aquafin vervult taken van algemeen belang die het Vlaamse Gewest haar toevertrouwt. Die taken moeten inherent beantwoorden aan de beginselen van continuïteit, benuttingsgelijkheid en veranderlijkheid. Uiteraard moet de wijze waarop die worden uitgeoefend steeds voldoen aan de vereisten deugdelijk bestuur, die het Vlaamse Gewest hoog in het vaandel draagt.

Daarbij is het belangrijk te komen tot sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering in de taakverdeling tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin.

De toekenning van meer autonomie aan Aquafin heeft tot doel de financiering en de werking van de bovengemeentelijke opdracht efficiënter en effectiever te

organiseren en te komen tot een betere afstemming en logischere taakverdeling tussen de actoren in de watersector.

Autonomie is evenwel geen vrijbrief en is geen doel op zich. Een grotere vrijheid gaat daarom steeds hand in hand met meer transparantie en een grotere verantwoordelijkheid.

c) Meer autonomie: Het bepalen van de investeringen

De belangrijkste wijziging van het beoogde nieuwe model is ongetwijfeld dat Aquafin zelf bepaalt in welke projecten wordt geïnvesteerd. Vandaag wordt het investeringsprogramma vastgesteld door het Vlaamse Gewest en voorbereid door de Vlaamse Milieumaatschappij. Daarbij zijn een goede waterkwaliteit, het ecologisch rendement, de afstemming met andere actoren, het voldoen aan toepasselijke wet- en regelgeving en de betaalbaarheid van de waterfactuur de voornaamste uitgangspunten.

Dit ontwerp van decreet bepaalt dat Aquafin de autonomie verwerft om zelf vast te stellen welke investeringen dienen te gebeuren. Dit is een logische keuze in het licht van responsabilisering en resultaatsgerichte aansturing. Aquafin bepaalt zelf hoe zij haar doelstellingen wenst te bereiken en draagt dus ook de verantwoordelijkheid voor het eindresultaat.

Omdat de investeringen inzake bovengemeentelijke sanering worden gefinancierd via de waterfactuur, dient erover te worden gewaakt dat er een mechanisme is dat toelaat om te controleren of Aquafin het toepasselijke decretale kader en de afspraken die gemaakt zijn in de samenwerkingsovereenkomst naleeft. Daarom voorziet het ontwerp van decreet dat het investeringsplan zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Milieumaatschappij. Die zal erop toezien dat het plan in overeenstemming is met dit ontwerp van decreet, de samenwerkingsovereenkomst en het algemeen belang, en of het is opgesteld volgens objectieve criteria. Daarbij beschikt de Vlaamse Milieumaatschappij over een schorsingsbevoegdheid.

Op die manier tracht het ontwerp van decreet een nieuw evenwicht tot stand te brengen door het vergroten van de transparantie en de verantwoordelijkheid van Aquafin.

d) Meer flexibiliteit: Samenwerkingsovereenkomst en bijzondere overeenkomsten

Het vaststellen van de wijze waarop de taken van Aquafin worden geregeld in een samenwerkingsovereenkomst staat flexibiliteit toe. Het maakt dat het Vlaamse Gewest en Aquafin samen in functie van de omstandigheden hun afspraken kunnen aanpassen in functie van die taken van algemeen belang die aan Aquafin zijn opgedragen. Daarom wordt de techniek van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin behouden. Op dit ogenblik wordt een grondige evaluatie van de overeenkomst om de vijf jaar beoogd.

De aard van de taken van algemeen belang van Aquafin, die haar "kern"-taken zouden kunnen worden genoemd, maakt dat die nood hebben aan voldoende garanties inzake stabiliteit en dat zij haar taken voor een voldoende lange tijd kan uitvoeren. Dit heeft onder meer te maken met de wijze waarop Aquafin wordt gefinancierd. Dit dient afgewogen te worden ten aanzien van het beginsel van veranderlijkheid, dat principieel van toepassing is op de uitoefening van taken van algemeen belang.

Om daaraan tegemoet te komen, bepaalt dit ontwerp van decreet dat het Vlaamse Gewest, naast de "kern"-taken van algemeen belang, andere taken aan Aquafin kan opdragen. De vaststelling van de afspraken daarrond, gebeurt dan in bijzondere

overeenkomsten, die van kortere duur zijn dan de samenwerkingsovereenkomst, en dus tegemoet komt aan de nood aan meer flexibiliteit. Die overeenkomsten zullen eveneens resultaatgerichte kritische prestatie-indicatoren voorzien. Indien blijkt dat de opgelegde doelstellingen voor de taken van algemeen belang en/of deze van de bijzondere overeenkomsten niet afdoende worden behaald, kan het Vlaams Gewest beslissen om geen bijkomende taken meer aan Aquafin toe te kennen.

e) Meer transparantie: Verslagverplichtingen en strategisch overleg

Eerder werd reeds aangehaald dat autonomie hand in hand gaat met transparantie: goede informatiedoorstroming van Aquafin naar de Vlaamse Milieumaatschappij is met andere woorden essentieel. Enkel zo kan een cultuur van vertrouwen worden tot stand gebracht, en kan worden afgestapt van de huidige projectmatige aanpak en zware procedures met voorafgaande goedkeuringen.

Daarom verduidelijkt het ontwerp van decreet de verslagverplichtingen van Aquafin ten aanzien van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Om een betere informatiedoorstroming tot stand te brengen, is goed overleg nodig. Aquafin en de Vlaamse Milieumaatschappij zullen daarom o.m. regelmatig een strategisch overleg organiseren tussen de top van beide organisaties. De werking daarvan zal worden vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst.

Via de opmaak van een ondernemingsplan zal Aquafin verduidelijken welke aanpak zij op korte en middellange termijn hanteert om haar doelstellingen te bereiken. Het ondernemingsplan wordt, voor wat betreft de uitvoering van de taken van algemeen belang van Aquafin, ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Die zal, op advies van de Vlaamse Milieumaatschappij haar goedkeuring verlenen.

Verder verduidelijkt het ontwerp van decreet de informatiebevoegdheden van de Vlaamse Milieumaatschappij.

f) Meer verantwoordelijkheid: resultaatgerichte aansturing

Dit ontwerp van decreet maakt de overstap naar een resultaatgerichte aansturing mogelijk. De doelstellingen waaraan de diensten van Aquafin moeten voldoen, zullen vooraf worden gedefinieerd. De evaluatie of deze doelstellingen zijn behaald, gebeurt aan de hand van kritische prestatie indicatoren, die in onderling overleg tussen Aquafin en de Vlaamse Milieumaatschappij worden opgesteld. Deze oefening, die nog aan de gang is, zal worden uitgewerkt in de aangepaste samenwerkingsovereenkomst die het Vlaamse Gewest met Aquafin sluit.

2. Werken met een verklaring van openbaar nut (VON) voor exploitanten van openbare waterdistributienetwerken en voor gemeentelijke rioolbeheerders (art. 6 en art. 21 van het ontwerp van decreet)

Op vraag van de gemeentelijke rioolbeheerders, daarin gesteund door de VVSG, en vervolgens ook op vraag van de exploitanten van openbare waterdistributienetwerken op voorzet van de SERV en de Mina-raad; wordt het ook voor hen mogelijk gemaakt om via de toepassing van de artikelen 9 tot 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (Gaswet) gemakkelijker leidingen aan te brengen in onbebouwde private gronden. Aquafin beschikt reeds over deze mogelijkheid sinds de oprichting ervan in 1991.

De uitbreiding van de toepassing van de artikelen 9 tot 15, en artikel 16 Gaswet tot de exploitanten van openbare waterdistributienetwerken en gemeentelijke

rioolbeheerders kan het aanleggen en wijzigen van openbare waterdistributienetwerken en gemeentelijke rioleringen vereenvoudigen en versnellen nu er minder onteigeningen nodig zullen zijn.

Impactanalyse

Budgettaire impact

Dit ontwerp heeft geen budgettaire impact.

De wijze waarop de nv Aquafin wordt gefinancierd, wordt niet gewijzigd. Enkel de wijze waarop de nv Aquafin wordt aangestuurd en opgevolgd verandert. De uitvoering van haar opdrachten van algemeen belang dient zoals steeds binnen de gestelde begrotingsgrenzen te gebeuren.

Maatschappelijke impact

Dit ontwerp van decreet schept het kader voor het sluiten van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de nv Aquafin met sterk vereenvoudigde procedures. De zware administratieve werklast rond de individuele investeringsprojecten wordt vervangen door een opvolging op proces- en portefeuilleniveau met eenvoudigere, maar effectieve procedures met meer impact.

Er mag verwacht worden dat het van toepassing verklaring van de artikelen 9 tot 15 en artikel-16 van de Gaswet voor exploitanten van openbare drinkwaternetwerken en gemeentelijke rioleringswerken (artikel 6 en 21 van dit ontwerp van decreet) een gunstige bestuurlijke impact zal hebben op lokaal niveau. De nood aan een onteigeningsbesluit daalt daardoor immers.

Implementatie

De nieuwe regeling rond de taken van de n.v. Aquafin behoeft geen verdere uitvoeringsbesluiten. Uiteraard is er wel een aangepaste samenwerkingsovereenkomst tussen Aquafin en het Vlaamse Gewest nodig.

Ook voor het uitwerken van een procedure voor de verklaring van openbaar nut (artikel 6 en artikel 21 van dit ontwerp van decreet), nodig voor een vlottere aanleg en wijziging van openbare waterdistributienetwerken en gemeentelijke rioleringen op privé-terreinen is een uitvoeringsbesluit nodig.

C. Totstandkomingsprocedure

1. Algemeen

Van september 2020 tot januari 2021 werden tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en de nv Aquafin co-creatie workshops gehouden, met externe ondersteuning, voor de uitwerking van een gemeenschappelijke visie over een nieuwe werkwijze voor uitvoering en opvolging van de bovengemeentelijke opdracht in een aangepaste samenwerkingsovereenkomst en het toezicht hierop.

Om deze visie op de nieuwe werkwijze te kunnen implementeren was eerst een aanpassing van het decretaal kader vereist. Parallel werd en wordt in werkgroepen tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en de nv Aquafin de vertaling in een vernieuwde samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt.

Het taalkundig en legistisch advies werd waar relevant verwerkt in de tekst van het decreet.

Op 10 maart 2022 werd het gezamenlijk briefadvies van de MinaRaad en de SERV goedgekeurd. Dit advies wordt hierna afzonderlijk besproken.

De raad van State gaf zijn advies 71.488/1 op 3 juni 2022.

2. Gezamenlijk advies MinaRaad en SERV

1. Doelbereik: koppel het investeringsplan aan de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen

De adviesraden vragen om het investeringsplan van de n.v. Aquafin te koppelen aan de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen waarmee de doelstellingen van de kaderrichtlijn water behaald moeten worden

Antwoord:

Deze koppeling wordt gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst die met n.v. Aquafin wordt gesloten. Hierin wordt voorzien in een de resultaatsgerichte aansturing met meetbare KPI's waaraan n.v. Aquafin dient te voldoen. Eén van de voorziene KPI's betreft het behalen van de reductiedoelstellingen op vlak van stikstof en fosfor. Op termijn zal tevens een KPI voorzien worden voor de werking van overstorten. Er kan eveneens overwogen worden om een KPI te voorzien rond gebiedsgerichte doelstellingen in de beschermde gebieden. Deze opmerking geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de ontworpen decreettekst.

2. Verbeter de garanties inzake efficiëntie (kostenbesteding)

De adviesraden wijzen er op dat toegezien moet worden op een efficiënte werking op het punt van de meetverplichtingen die aan de n.v. Aquafin worden opgelegd en op het punt van het zelfcontrolesysteem opgezet binnen de vennootschap. Ze wensen ook meer duidelijkheid over de toezichtrol van de Vlaamse Milieumaatschappij. Verder vragen zij dat ook het Vlaams Parlement ingelicht wordt van de resultaten van de controles die de VMM zal uitvoeren over de werking van n.v. Aquafin. Nu is enkel voorzien dat de Vlaamse Regering ingelicht wordt. Tot slot vraagt men zich af wat de rol van het Rekenhof is bij dit alles.

Antwoord:

De correctheid van de metingen uitgevoerd door n.v. Aquafin zijn inderdaad essentieel in het toezicht op de goede werking van de installaties. Daarom wordt in de samenwerkingsovereenkomst voorzien in een KPI rond kwaliteitsvol meten. Deze gaat in op kwaliteitsvolle en voldoende gespreide monsternames en de kwaliteit van de analyses.

De samenwerkingsovereenkomst gaat tevens in op het zelfcontrolesysteem van n.v. Aquafin voor wat betreft het bepalen van de resultaten van de KPI's. De (goede) werking van dit zelfcontrolesysteem valt onder het toezicht van de Vlaamse Milieumaatschappij en zal op regelmatige basis getoetst worden. VMM zal tevens onderzoeken of het ISO14001 certificaat (milieumanagementsysteem) een meerwaarde kan hebben en geschikt is voor een bedrijf zoals n.v. Aquafin.

Wat betreft het toezicht door de VMM kan verwezen worden naar de bepalingen opgenomen in de artikelen 14 tot 16 van het ontwerp. In de samenwerkingsovereenkomst wordt deze toezichtrol nog concreter uitgewerkt.

Wat de rapportering betreft, zal in de samenwerkingsovereenkomst voorzien worden in een jaarlijkse rapportering aan de Vlaamse Regering voor wat betreft de uitvoering van het ondernemingsplan. Het lijkt niet opportuun om rapporten met een dergelijk hoge frequentie ook te bezorgen aan het Vlaams Parlement.

Wel kan ervoor gezorgd worden dat de 5-jaarlijkse evaluatie die de VMM maakt over de uitvoering van de overeenkomsten en de werking van de n.v. Aquafin wat haar taken van algemeen belang betreft ook aan het Parlement meegedeeld worden. Daarvoor zal artikel 14 van het ontwerp gewijzigd worden.

De betrokkenheid van het Rekenhof bij de eerste 5-jaarlijkse evaluatie kan opgenomen worden in de memorie van toelichting. Wij merken op dat het Rekenhof in elk geval betrokkenheid kan vragen op basis van artikel 63 Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.

3. Verzeker de rol van de n.v. Aquafin in de circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie en stem de regeling af op de bijstellingen aan de Richtlijn Stedelijk Afvalwater

De adviesraden benadrukken het belang van het optimaliseren en vergroenen van het energieverbruik, evenals de circulaire economie en de nodige afstemming van de opdracht aan de bepalingen inzake klimaatdoelstellingen die naar verwachting zullen worden opgenomen in de herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater. Verder vragen de adviesraden inzake adaptatie om ook mogelijk te maken dat kan worden geïnvesteerd in zogenaamde 'groene infrastructuur'.

Antwoord:

De modaliteiten van het energiefonds waarmee de n.v. Aquafin haar energietransitie financiert, werden in het verleden vastgelegd door de Vlaamse Regering. Tevens wordt in de samenwerkingsovereenkomst voorzien dat n.v. Aquafin bij het uitvoeren van haar taken rekening houdt met klimaatadaptatie en -mitigatie, alsook met de vereisten van de circulaire economie, en hieraan desgevallend actief meewerkt. Het naleven van de kaderrichtlijn water, en meer bepaald art 9 daarvan over het principe van de kostenterugwinning/vervuiler betaalt principe wordt daarbij mee in acht genomen.

De samenwerkingsovereenkomst voorziet in elk geval ten overvloede dat Aquafin dient te voldoen aan de geldende wetgeving, net zoals elke onderneming. Alle toekomstige wijzigingen aan Richtlijn Stedelijk Afvalwater, die momenteel op Europees niveau herzien wordt, en/of andere toepasselijke wetgeving maken zo deel uit van de basisopdracht van Aquafin.

4. Verzeker de afstemming tussen bovengemeentelijke en gemeentelijke opdrachthouders

Het decreet voorziet toezicht van VMM op de investeringsplanning voor het bovengemeentelijke deel opgedragen aan Aquafin. Volgens de raden is er daarnaast ook nood aan afstemming met de gemeentelijke investeringsplanning van de gemeentelijke rioolbeheerders. Ze vragen ook garanties op rechtstreekse en transparante communicatie over deze plannen met alle betrokkenen.

Antwoord:

Hieraan zal uitgebreid aandacht besteed worden in de samenwerkingsovereenkomst. Er wordt voorzien in een de resultaatsgerichte aansturing met meetbare KPI's waaraan n.v. Aquafin dient te voldoen. Bovendien plant Aquafin via de nieuwe matchmakerrol voor elk individueel project waarin de gemeentelijke rioolbeheerder betrokken is, een voorafgaandelijk engagement rond scope, financiering en timing te sluiten.

5. Garandeer sterkere oplossingen voor mogelijke belangenconflicten

De keuzes die de n.v. Aquafin maakt over de uit te voeren projecten, en de rol van kwaliteitsbewaker voor de gemeentelijke rioleringsprojecten die voor subsidie door de Vlaamse overheid in aanmerking komen, kunnen belangenconflicten doen

ontstaan. De adviesraden vragen daarvoor goede oplossingen uit te werken en schuiven hierbij volgende oplossingsrichtingen naar voor :

- In lijn met de beoogde responsabilisering van de gemeentelijke rioolbeheerders, menen de raden dat de eindverantwoordelijkheid over het concept en de uitvoering van gemeentelijke investeringen bij hun beheerders zelf dient te liggen. Ze zien wel een nuttige adviserende rol van Aquafin voor deze aspecten en vragen om de rol van kwaliteitsbewaking¹³ te wijzigen naar adviesverlener.
- De neutraliteit zal erop verbeteren indien de investeringsplannen gekoppeld worden aan de doelstellingen uit het stroomgebiedbeheerplan, indien er maximale transparantie komt over het proces en de gebruikte beslissingscriteria en indien de afstemming met de rioolbeheerders naar behoren verloopt.

Antwoord:

De invulling van de rol van kwaliteitsbewaker voor gemeentelijke rioleringsprojecten wordt beschreven in het subsidiebesluit. Binnen deze rol heeft Aquafin geen eindbeslissing noch eindverantwoordelijkheid, maar formuleert Aquafin een advies naar de VMM en de Ambtelijke commissie die hierover oordeelt met betrekking tot de subsidie en het subsidiedossier. De praktijk heeft geleerd dat er een belangrijke meerwaarde gekoppeld is aan deze kwaliteitsbewaking. De n.v. Aquafin beschikt over een schat aan know how ter zake. Het lijkt niet opportuun om nu deze basistaak van de n.v. te wijzigen. Dit zal wel meegenomen worden bij de herziening van het subsidiebesluit.

De koppeling tussen het investeringsplan en de stroomgebiedbeheerplannen, en dus de keuzes over uit te voeren projecten, wordt voorzien via de samenwerkingsovereenkomst. De door de adviesraden gewenste transparantie in projectkeuze kan mee voorzien worden via de rapportering van de 5-jaarlijkse evaluatie naar het Parlement.

6. Organiseer voldoende overleg en afstemming over tussenliggende strengen, overstortmeetnet en het lokaal pact

Er is heel wat samenwerking en afstemming nodig tussen n.v. Aquafin en de gemeentelijke rioolbeheerders over de zogenaamde tussenliggende strengen, voor de uitbouw van het overstortmeetnet en het delen van de meetresultaten, en voor het lokaal pact. Dit moet beter georganiseerd worden. Er valt te overwegen om het schorsingsrecht dat nu enkel voor de Vlaamse Milieumaatschappij voorzien wordt, uit te breiden tot andere betrokkenen. Tot slot betreuren de adviesraden dat de beroepsmogelijkheid in artikel 10.2.3. §1 derde lid van het DABM voor gemeentelijke projecten verdwenen is.

Antwoord:

Er zijn momenteel inderdaad nog behoorlijk wat tussenliggende strengen. Het overleg hierover verloopt via het opmaken en actualiseren van het gebiedsdekkende uitvoeringsplan, zoals voorzien in het Zoneringsbesluit. Daar wordt voor het centraal gebied uitspraak gedaan over de tussenliggende strengen. Investeringsaan deze tussenliggende strengen kunnen momenteel ook opgenomen worden via het lokaal pact – cat2.

De uitbouw en de integratie van het overstortmeetnet voor de gemeentelijke en bovengemeentelijke overstorten wordt geregeld via de conceptnota Optimale afstemming van het gemeentelijke en bovengemeentelijke asset management, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 september 2020. Voor deze opdracht zal het Gewest met Aquafin een bijzondere overeenkomst sluiten zoals vermeld in het met dit ontwerp in te voegen artikel 2.6.1.1.1 §2/1. De meetresultaten van dat netwerk vormen milieudata die publieke data zijn, nu de

n.v. Aquafin voor de uitvoering van haar taken van algemeen belang een instelling met een publieke taak is als vermeld in artikel I.3, 6° van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Als er bijkomende taken van de n.v. Aquafin zijn die een verband vertonen met de taken van andere actoren in de sector, zal voorzien worden in een planning en uitvoering van die taken in overleg met de betrokken stakeholders.

De n.v. Aquafin wordt voor haar taak van algemeen belang aangestuurd (en gefinancierd) door het Gewest en niet door de gemeentelijke rioolbeheerders. Het schorsingsrecht is daarom louter een bevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij die hier een taak van toezichthouder vervult. Verder zal de Vlaamse Milieumaatschappij nauwgezet toezien op het samenstellen van het lokaal pact programma zodat ook rekening wordt gehouden met de andere, verwante rioleringstaken.

Aan de processen en categorieën binnen het lokaal pact wordt momenteel ook niet geraakt. Indien dit wel zou gebeuren, kan een stakeholderoverleg voorzien worden.

Het verdwijnen van de beroepsmogelijkheid in artikel 10.2.3. §1, derde lid van het DABM voor gemeentelijke projecten wordt aangepakt, ze is onbedoeld verdwenen door de herformulering van artikel 10.2.3., §1, tweede lid, punt 8°.

7. Onderzoek de noodzaak van een verbreed toepassingsgebied van de Gaswet op drinkwaterleidingen

Antwoord:

Na terugkoppeling met de drinkwatermaatschappijen lijkt het inderdaad opportuun om ook voor de aanleg en wijziging van het openbaar waterdistributienetwerk een beroep op de artikelen 9 tot 15, en artikel 16 Gaswet te voorzien. Naast de regels voor het gebruik van het openbaar domein, die nu reeds op de drinkwatermaatschappijen van toepassing zijn via de wet van 17 januari 1938 die het gebruik van het publiek domein kosteloos toelaat door leidingbelanghebbenden, biedt de Gaswet ook de mogelijkheid om na een van openbaar nutverklaring gebruik te maken van bepaalde private gronden.

8. Voorzie vervolgstappen voor responsabilisering op het vlak van de gemeentelijke sanering

Antwoord:

Het klopt dat er gemeenten zijn waar de gemeentelijke saneringsplichten beter opgenomen kunnen of moeten worden. Het traject rond de gemeentelijke responsabilisering zal aansluitend bij de goedkeuring van dit decreet worden opgestart in overleg met de sector.

9. Controleer of er naar de juiste artikelen van de Gaswet verwezen wordt

De Raden stellen vast dat een aantal artikels uit de Gaswet die vermeld worden niet over de verklaring van openbaar nut gaan en mogelijk onvoorziene gevolgen hebben. De Raden vragen daarom om na te gaan of het wenselijk is dat al deze tekstdelen van toepassing zouden worden. Tussen artikel 9 en 16 Gaswet zitten erg veel artikels in de gaswet, die niet allemaal van toepassing lijken op rioleringen.

Antwoord:

De regeling uit artikel 9 tot 15 Gaswet vormt een consistent geheel tussen de rechten en plichten van de overheid die met een van openbaar nut verklaring gebruik mag maken van privégronden, en van de eigenaars van die gronden. Dit geheel moet integraal van toepassing worden verklaard om ervoor te zorgen dat de beperkingen van het eigendomsrecht die het gevolg zijn van de rechten die de leidingbelanghebbende verwerft, proportioneel blijven. Zo kan voldaan worden aan

de vereisten voor een toegelaten inperking van het eigendomsrecht uit het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Artikel 16 Gaswet bevat dan de nodige delegaties om ervoor te zorgen dat de nodige uitvoeringsmaatregelen genomen kunnen worden. Maar de artikelen die sinds de opname van de verwijzing naar de Gaswet opgenomen werden in de wet van 1971 op de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater, voorloper van het huidige artikel 2.6.1.1.1. Gec. DIWB ondertussen toegevoegd werden tussen artikel 15 en artikel 16 van de Gaswet zijn inderdaad niet relevant voor de materie die hier geregeld wordt. De tekst van het ontwerp wordt in die zin aangepast.

3. Verwerking advies Raad van State

Voor de aanpassingen aan de Memorie van Toelichting naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State werd tevens vastgesteld dat de wijzigingen met betrekking tot 'ecologisch en economisch toezichthouder', die beide worden vervangen door 'de Vlaamse Milieumaatschappij' niet overal in het Gec. DIWB werden doorgevoerd. Dit wordt rechtgezet door invoering van een nieuw artikel 5 (dat leidt tot hernummering van de daaropvolgende artikels in het wijzigingsdecreet) en de toevoeging van de arts. 22 t/m 28 achteraan het ontwerp van decreet.

D. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijziging van titel 10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Artikel 2

Met dit ontwerp van decreet wordt onder meer de rol van de Vlaamse Milieumaatschappij gewijzigd als administratief toezichthouder op de entiteiten die rioleringen en andere rioolwaterzuiveringsinfrastructuren aanleggen, uitbaten en onderhouden.

Punt 1° wijzigt artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Nu de Vlaamse Milieumaatschappij niet langer de investeringsprogramma's voor Aquafin zal opstellen (zie ook de toelichting bij artikelen 7, 16°, 11 en 12), brengt dit punt de taakstelling van de Vlaamse Milieumaatschappij daarmee in overeenstemming.

Om de leesbaarheid te verbeteren wordt de term "economisch en ecologisch toezichthouder" vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag reeds dat toezicht uitoefent.

Punt 2° voegt een nieuw punt 8bis° toe in het bestaande artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°, Gec. DIWB. Het herneemt de laatste zinsnede van het bestaande artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°, Gec. DIWB.

Punt 3° houdt twee technische aanpassingen in. Met punten 1° en 2° van dit artikel worden de toezichttaken van de Vlaamse Milieumaatschappij voor bovengemeentelijke en gemeentelijke sanering uit het oorspronkelijk punt 8° van artikel 10.2.3, §1, tweede lid, Gec.DIWB opgesplitst in toezicht op de bovengemeentelijke opgave (nieuwe inhoud van punt 8°) en op de gemeentelijke opgave (nieuw punt 8° bis). Dit wordt hier in punt 3° dan vertaald in de beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de Vlaamse Milieumaatschappij ter zake, waaraan het nieuwe punt 8°bis wordt toegevoegd.

Verder wordt ook hier de term "economisch en ecologisch toezichthouder" vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag reeds dat toezicht uitoefent.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Artikelen 3 en 4

De bekkenbesturen en de bekkensecretariaten geven advies over plannen en programma's die van belang zijn voor het lokale waterbeheer, zoals geregeld in respectievelijk artikel 1.5.3.2, §2 en artikel 1.5.3.3, §2 Gec.DIWB.

Daartoe behoren ook de rioleringsprogramma's en de uitvoeringsplannen. Op het niveau van de bekkens zit immers een heleboel kennis van de lokale watersystemen samen en deze adviestaak boort die kennis aan om de investeringsprogramma's en uitvoeringsplannen in voorkomend geval te verbeteren.

Dit ontwerp van decreet wijzigt de manier waarop rioleringswerken gepland en concreet uitgevoerd worden. Dit vereist dat de terminologie in beide artikelen van het gecoördineerd decreet integraal waterbeleid wordt aangepast.

Artikel 5

Om de leesbaarheid te verbeteren wordt de term "economisch en ecologisch toezichthouder" in het Gec. DIWB overal vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag reeds dat toezicht uitoefent.

Het is dan ook niet langer nodig om de termen "ecologisch toezichthouder" en "economisch toezichthouder" op te nemen in de definities.

Artikel 6

Oorspronkelijk was het enkel de bedoeling om met het laatste artikel van dit ontwerp de artikelen 9 tot 15, en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 "betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen" (verder: Gaswet) van toepassing te maken op de aanleg en de wijziging van niet-prioritaire rioleringen. Deze bepalingen zijn reeds lang van toepassing bij de aanleg en wijziging van de prioritaire rioleringsinfrastructuur en hebben hun nut bewezen, waardoor de gemeentelijke rioolbeheerders vragende partij waren om ook van deze bepalingen gebruik te mogen maken. Als gevolg van het briefadvies van de adviesraden van 10 maart 2022 en de daaropvolgende consultatie van de exploitanten van de openbare waterdistributienetwerken krijgen nu ook zij de mogelijkheid om van de artikelen 9 tot 15, en artikel 16 van de Gaswet gebruik te maken.

Deze regeling laat toe om in bepaalde gevallen na een van openbaarnutverklaring van een drinkwaterproject gebruik te maken van erfdienstbaarheden van openbaar nut om leidingen aan te leggen, ze te onderhouden, ... op privéterreinen die niet afgesloten zijn. Afhankelijk van het geval wordt daarvoor een vergoeding betaald.

Bij het uitoefenen van deze wettelijke erfdienstbaarheid moet volgens artikel 11 van de Gaswet het gebruik waartoe het privéterrein bestemd is, geëerbiedigd worden. Hierbij wordt dus rekening gehouden met een efficiënte benutting van het terrein, zoals bijvoorbeeld zoveel als mogelijk de perceelranden gebruiken. Gezien de infrastructuur op basis van artikel 12 van de Gaswet op kosten van de houder van de infrastructuur moet worden verplaatst of weggenomen op verzoek van de eigenaar van het bezwaarde erf of degene die het recht heeft om er bouwwerken op uit te voeren, is het ook in het belang van de begunstigde om deze erfdienstbaarheid uit te oefenen zonder onnodige last voor het lijdend erf.

Tot nog toe genoten de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk enkel van een kosteloos gebruik van het overheidsdomein zoals geregeld in de wet van 17 januari 1938 die het gebruik van het publiek domein kosteloos toelaat door leidingbelanghebbenden.

Voor het gebruik van andere terreinen is dan de aankoop ervan nodig, al dan niet via een onteigening. Dat is een omslachtiger regeling dan de inzet van de erfdienstbaarheid van openbaar nut uit de Gaswet.

De procedure voor de van openbaar nut-verklaring en de gevallen waarin eigenaars een vergoeding kunnen vragen, brengen uiteraard ook werk met zich, maar minder dan wanneer men tot aankoop moet overgaan door onteigening.

De praktische regeling voor de van openbaar nut-verklaring kan door de Vlaamse Regering worden uitgewerkt, zoals dit ook gebeurde voor de nv Aquafin in het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 1991 houdende vaststelling van regelen met betrekking tot de uitvoering van werken door de N.V. Aquafin in toepassing van artikel 2.6.1.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

Tussen artikel 15 en artikel 16 Gaswet werden tussen 1999 en nu de artikelen 15/1 tot 15/25 toegevoegd die specifieke regels inhouden voor gasvervoer over tarifiering, openbare dienstverplichtingen, toezicht,...., die niet relevant zijn voor de materie over de van openbaar nut verklaring. Vandaar dat deze artikelen hier niet meegenomen worden.

Gelet op het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat er de voorkeur aan wordt gegeven niet te raken aan het mechanisme (met inbegrip van de verwijzing naar de Gaswet) zoals dit momenteel voor Aquafin bestaat en goed werkt. Het alternatief is immers om ook daaraan te sleutelen, en dat wordt omwille van de rechtszekerheid niet opportuun geacht. De toevoeging met betrekking tot de delegatie aan de Vlaamse Regering is slechts een explicitering van de bevoegdheid waarvan in het verleden met betrekking tot Aquafin reeds gebruik werd gemaakt, zoals blijkt uit het voormelde Besluit van 20 maart 1991.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt artikel 2.6.1.1.1 Gec. DIWB en past in de actualisering van het kader van Aquafin en haar responsabilisering, zoals beschreven in de algemene toelichting.

Punt 1° beoogt louter een technische verduidelijking, maar raakt niet aan de draagwijdte van de bestaande bepaling. Om de leesbaarheid van de onderafdeling te verbeteren zijn titels toegevoegd per artikel.

Punt 2° verduidelijkt dat Aquafin voor het uitoefenen van haar taken van algemeen belang, een instelling met een publieke taak is zoals vermeld in artikel I.3, 6° Bestuursdecreet. Deze bepaling voegt geen rechtsregel toe, maar beoogt slechts te verduidelijken dat Aquafin aan de voorwaarden voldoet uit artikel I.3, 6° Bestuursdecreet.

Punt 3° neemt in artikel 2.6.1.1.2, §2 van het Gec. DIWB een verwijzing op naar het nieuwe artikel 2.6.1.1.3 van het Gec. DIWB dat de regels over de sluiting van de samenwerkingsovereenkomst vaststelt (zie ook de toelichting bij artikel 9). Die samenwerkingsovereenkomst bepaalt de regels en voorwaarden voor het uitvoeren van de taken van algemeen belang.

Met artikel 7, 4° tot 14° worden de taken van algemeen belang die Aquafin dient uit te voeren beperkt uitgebreid, enerzijds om de taken in overeenstemming te brengen met de huidige realiteit en anderzijds om een aantal nieuwe taken toe te kennen aan Aquafin.

Punt 4° houdt een technische aanpassing ten gevolge van de nieuwe bevoegdheid van Aquafin om zelf het investeringsplan vast te stellen, in. Zie hierover ook de toelichting bij punt 16° van dit artikel, alsook bij artikel 11 en 12. Gelet op het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat de omstandigheid dat de investeringsplannen niet langer door de Vlaamse Overheid maar door Aquafin worden opgesteld, geen repercussies heeft op een eventuele plan-MER verplichting, en ook geen bijkomende procedurele gevolgen heeft. Dit geldt des te meer omdat de investeringsplannen geen kader vormen voor de toekenning van een vergunning. Uiteraard wordt van Aquafin verwacht dat zij alle toepasselijke regels naar aanleiding van het vaststellen van het investeringsplan naleeft.

Punten 5° tot 8° verduidelijken dat de taak van Aquafin ook betrekking heeft op het onderhouden, herstellen en vervangen van rioolzuiveringsinfrastructuur en openbare rioleringen. Aquafin vervult deze opdracht reeds. Het is dan ook aangewezen om deze taak van algemeen belang expliciet te vermelden in deze bepaling.

Punt 9° is een louter technische aanpassing.

Punt 10° verduidelijkt dat het monitoren en opvolgen van de goede werking van rioolwaterzuiveringsinstallaties en het monitoren van overstorten, behoort tot de taken van algemeen belang. Dat past in de responsabilisering van Aquafin. Onder deze taak wordt eveneens begrepen het uitvoeren van de nodige bijstellingen om tot een goede werking te komen. Daaronder vallen ook de nodige investeringen bedoeld om ervoor te zorgen dat de werking van de installaties in overeenstemming met de wettelijke regels verloopt, dan wel volgens de afspraken daarover gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst.

Punt 11° brengt een technische wijziging aan: artikel 2.6.1.1.2, §2, tweede lid wordt artikel 2.6.1.1.2, §2, eerste lid, 9° van het Gec. DIWB. Zie ook de toelichting bij punt 14° van dit artikel.

Punt 12° voegt een nieuwe taak toe in artikel 2.6.1.1.2, §2, eerste lid, 10° van het Gec. DIWB. Het machtigt de Vlaamse Regering om Aquafin in te schakelen voor de financiering van de uitvoering van door de Vlaamse Regering hiertoe goedgekeurde en aangeduide investeringen in hemel- en afvalwaterzuiveringsinfrastructuur in de plaats van de gemeentelijke rioolbeheerder. Hier wordt het zogenaamde "lokaal pact" bedoeld, waarbij cruciale investeringen met een belangrijke impact op het bovengemeentelijke patrimonium, die door de gemeentelijke rioolbeheerder zouden moeten gebeuren maar waarvoor deze onvoldoende financiële middelen heeft, door Aquafin uitgevoerd en gefinancierd worden. Het verdere beheer van deze investeringen blijft een taak van de gemeentelijke rioolbeheerder. De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van investeringen die hiervoor in aanmerking komen.

Punt 13° voegt een nieuwe taak toe in artikel 2.6.1.1.2, §2, eerste lid, 11° van het Gec. DIWB om te investeren in het energie-efficiënt maken van haar exploitatie. Reeds een aantal jaren ontvangt Aquafin een vergoeding voor haar energiefonds

dat met dit doel is opgericht. De concrete werking van dit fonds, met terugverdientermijn, af te rekenen kosten en opbrengsten enz. wordt geregeld in de samenwerkingsovereenkomst.

Punt 14° betreft een louter technische wijziging. De bepaling is hernomen onder 2.6.1.1.2, §2, eerste lid, 9° van het Gec. DIWB. Zie ook de toelichting bij punt 11° van dit artikel.

Punt 15° voegt een nieuwe paragraaf 2/1 toe aan artikel 2.6.1.1.2 van het Gec. DIWB en voorziet in de mogelijkheid voor het Gewest om naast de vaste opdracht voor Aquafin zoals opgesomd in artikel 2.6.1.1.1, §2, via een aparte bijzondere overeenkomst bijkomende, tijdelijke opdrachten van algemeen belang die verband houden met de basisopdracht, aan Aquafin op te dragen. Deze optie wordt uitdrukkelijk voorzien voor opdrachten van algemeen belang die niet rechtstreeks onder het takenpakket van de samenwerkingsovereenkomst vallen en die een looptijd hebben die korter is dan deze van de samenwerkingsovereenkomst.

Of en welke bijkomende opdrachten zullen toevertrouwd worden aan Aquafin hangt af van de concrete behoeften en ontwikkelingen over rioolwaterzuivering en openbare rioleringen. De Vlaamse Regering kan ook beslissen om dergelijke taken niet langer aan Aquafin toe te vertrouwen indien Aquafin de door het Gewest beoogde doelstellingen niet behaalt.

Voor de verdere toelichting over de bijzondere overeenkomsten, zie ook de toelichting bij artikel 10.

Gelet op het advies van de Raad van State en gelet op het belang daarvoor voor Aquafin zelf en voor de Vlaamse Overheid, wordt verduidelijkt dat bij het toekennen van eventuele bijkomende opdrachten van algemeen belang, het uiteraard aan de betrokken partijen zal toekomen om de eventueel toepasselijke regelgeving, waaronder in voorkomend geval op het vlak van staatssteun en mededinging, na te leven. In deze context is alvast in het algemeen op te merken, dat er van staatssteun geen sprake is voor de taken die bij decreet aan Aquafin NV toevertrouwd zijn. Er is immers geen potentiële vervalsing van de mededinging (wat één van de vereisten is om van staatssteun te spreken, zie o.m. 'infrastructure analytical grid for water infrastructures', para. 10). Hoe dan ook zijn dit taken van algemeen belang (DAB's), die niet aangemerkt werden als diensten van algemeen economisch belang (DAEB's).

Punt 16° wijzigt het bestaande artikel 2.6.1.1.1, §3, eerste lid van het Gec. DIWB. Deze wijziging past in de ruime autonomie die wordt toegekend aan Aquafin (zie ook algemene toelichting). Voortaan zal niet langer de Vlaamse Regering jaarlijks het investeringsprogramma voor de vijf volgende kalenderjaren vaststellen. Aquafin stelt zelf de investeringen vast in haar investeringsplan en haar ondernemingsplan. Dat verantwoordt meteen het toegenomen toezicht op deze documenten, en de bevoegdheden die worden toegekend aan VMM als toezichthouder bij het vaststellen van nieuwe investeringen in het investeringsplan enerzijds (zie artikel 11), en de bevoegdheid van de Vlaamse Regering m.b.t. de goedkeuring van het ondernemingsplan anderzijds (zie artikel 12). Het verduidelijkt tevens dat het investeringsplan moet worden opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst. Verder wordt verduidelijkt dat de planning waarnaar in die bepaling wordt verwezen een meerjarenplanning betreft.

Punt 17° heft het bestaande artikel 2.6.1.1.1, §3, tweede lid van het Gec. DIWB, op. Het schrijft zich in in de wijziging toegelicht in punt 16°.

In punt 18° wordt de verwijzing in artikel 2.6.1.1.3, §3, derde lid van het Gec. DIWB naar de artikelen van de Gaswet die ingezet kunnen worden bij de taken die de

Vennootschap vervult geactualiseerd. Oorspronkelijk dateert de verwijzing naar de artikelen 9 tot 16 Gaswet van 1991, maar ondertussen werden tussen de artikelen 15 en 16 hele hoofdstukken toegevoegd die over de werking en het beheer van gasvervoernetten gaan. Deze artikelen zijn niet relevant voor de materie die hier behandeld wordt. Tot slot wordt de interne verwijzing naar "dit hoofdstuk" uit het zelfde derde lid vervangen door de verwijzing naar "deze onderafdeling".

Artikel 8

Met artikel 8 wordt artikel 2.6.1.1.2 aan het Gec. DIWB toegevoegd.

Paragrafen 1 en 2 verduidelijken, voor zoveel als nodig, dat de werking van Aquafin wordt beheerst door het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en dus de organen van Aquafin instaan voor het bestuur van de vennootschap. De autonomie past steeds binnen de decretale bepalingen die op Aquafin van toepassing zijn. Aquafin is niet onderworpen aan organieke bepalingen die bijvoorbeeld de samenstelling van haar bestuursorganen decretaal regelt. Wel verwijst de zinnsnede "binnen de grenzen van het decreet" naar de regels die van toepassing zijn op Aquafin krachtens o.m. het Gec. DIWB, het Decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid in de verhouding tussen Aquafin en haar aandeelhouder Participatiemaatschappij Vlaanderen en het Bestuursdecreet (zie daarvoor ook de toelichting bij artikel 7, 2°).

Uit paragraaf 3 volgt dat Aquafin ervoor kan kiezen om andere taken op te nemen dan deze van algemeen belang die haar via decreet en overeenkomsten worden opgedragen en die verenigbaar zijn met haar statuten. Deze taken mogen evenwel op geen enkel ogenblik de goede uitvoering van de taken van algemeen belang in het gedrang brengen.

Paragraaf 4 verduidelijkt dat Aquafin autonoom en in eigen naam en voor eigen rekening instaat in voor de externe financiering van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst, als vermeld in artikel 2.6.1.1.3 Gec. DIWB. Er wordt met andere woorden niet geraakt aan de lange termijn financiering van Aquafin.

De financiering van de taken van algemeen belang mag niet vermengd geraken met de geldstromen die door de andere taken gegenereerd worden. Daarom preciseert paragraaf 5 dat een duidelijke gescheiden boekhouding dient te worden gevoerd.

Paragraaf 6 verduidelijkt dat als Aquafin een dochteronderneming wenst te betrekken bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang, zij hiertoe een voorafgaandelijk machtiging van de Vlaamse Regering nodig heeft. Deze paragraaf houdt verband met het grondwettelijk delegatieverbod (artikel 33 Gw.). Op die manier kan de Vlaamse Regering nagaan of de uitvoering van de taken van algemeen belang niet in het gedrang komen of geschaad worden, of er geen vermenging mogelijk is met gelden voor de opdrachten van algemeen belang en andere taken enz. Deze machtiging, evenals het aanhouden van een belang dat recht geeft op de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering en mandaten in het bestuursorgaan, is met andere woorden nodig in het kader van het toezicht op het correcte uitvoeren van de taken van algemeen belang. Gelet op het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat de term "betrokkenheid" niet impliceert dat Aquafin haar taken van algemeen belang van zich kan en mag afschuiven, laat staan er afstand van doet, maar net dat Aquafin, wanneer zij een dochteronderneming betreft bij de uitvoering van die taken, eindverantwoordelijke blijft voor de correcte uitoefening van die taken. Indien Aquafin een dochteronderneming zou wensen te betrekken bij haar taken van algemeen belang, is daarvoor een machtiging vereist van de Vlaamse Regering. Deze bepaling strekt er dus veeleer toe een bestaand hiaat te verhelpen.

Artikel 9

Met artikel 9 wordt artikel 2.6.1.1.3 aan het Gec. DIWB toegevoegd.

Paragraaf 1 verduidelijkt dat tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten. Die overeenkomst verduidelijkt de regels die Aquafin in acht moet nemen bij de uitvoering van de taken van algemeen belang vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 van het Gec. DIWB.

Paragraaf 2 regelt welke aspecten minstens in de samenwerkingsovereenkomst met Aquafin, moeten worden geregeld.

Daar hoort bij:

- *A fortiori*, aangezien dat reeds volgt uit paragraaf 1 en daarom niet wordt herhaald, de voorwaarden waaraan de uitvoering van de taken van algemeen belang moeten voldoen;
- de wijze waarop Aquafin zal geëvalueerd worden: met dit ontwerp van decreet wordt overgestapt van het opdragen en opvolgen van een optimalisatieprogramma door de Vlaamse Regering naar het opleggen en opvolgen van doelstellingen voor Aquafin, vertaald in kritische prestatie-indicatoren (KPI's). De wijze waarop deze KPI's tot stand komen, de wijze waarop ze opgevolgd en geëvalueerd worden, de wijze en periodiciteit waarop erover gerapporteerd wordt, het eraan gekoppelde leertraject, de duurtijd, enz. dienen te worden geregeld in de samenwerkingsovereenkomst;
- dit ontwerp van decreet voegt een artikel 2.6.1.1.5 toe aan het Gec. DIWB dat de opmaak van een rollend investeringsplan door Aquafin regelt (zie artikel 11). Voorheen werd het investeringsprogramma door de Vlaamse Regering opgedragen (zie ook artikel 7, 16°). Voortaan zal Aquafin een investeringsplan opstellen. De samenwerkingsovereenkomst regelt de minimale vereisten waaraan dit investeringsplan dient te voldoen ;
- dit ontwerp van decreet voegt een artikel 2.6.1.1.6 toe aan het Gec. DIWB dat de opmaak van het ondernemingsplan regelt (zie artikel 12). De samenwerkingsovereenkomst regelt de minimale vereisten waaraan dit ondernemingsplan dient te voldoen ;
- dit ontwerp van decreet voegt het nieuwe artikel 2.6.1.1.7 van het Gec. DIWB (zie artikel 13) toe aan het Gec. DIWB dat de jaarlijkse rapporteringsverplichtingen van Aquafin regelt. De samenwerkingsovereenkomst bepaalt de minimale vereisten waaraan deze rapportering dient te voldoen ;
- De overeenkomst bepaalt verder ook de regels inzake gestructureerd en systematisch overleg met de Vlaamse Milieumaatschappij, de regels inzake de financiering en de vergoeding van Aquafin, de duur en bijhorende opzeggings- en verlengingsmogelijkheden alsook de sancties bij niet naleving van de verbintenissen.

Artikel 2.6.1.1.3, §3 regelt enkele procedurele aspecten rond de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst. De Vlaamse Regering zal bij de voorbereiding en de onderhandeling van de samenwerkingsovereenkomst aan de Vlaamse Milieumaatschappij advies en bijstand vragen.

Om de continuïteit te garanderen van de taken van Aquafin, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, Gec. DIWB, voorziet paragraaf 4 dat bij het verstrijken van de samenwerkingsovereenkomst eraan herinnerd wordt dat deze taken openbare dienstverplichtingen betreffen en dus ten allen tijde verder moeten worden uitgevoerd. De gehele samenwerkingsovereenkomst wordt in eerste instantie voor een jaar verlengd, om partijen de gelegenheid te geven tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst te komen. Indien na deze termijnverlenging er nog geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in voege is, zet Aquafin haar taken die onder de openbare dienstverplichting vallen verder volgens de modaliteiten van de

net beëindigde overeenkomst, tot de Vlaamse Regering beslist om de voorlopige regels inzake de uitvoering van de basisopdracht vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, vast te stellen zoals geregeld in lid 3 van paragraaf 4. Het is ook mogelijk dat vooralsnog een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tot stand komt. Ook in dit geval komt er dan een einde aan de bijzondere regeling uit lid 2 van paragraaf 4. Indien de Vlaamse Regering voorlopige regels vaststelt zoals vermeld in lid 3 van paragraaf 4, zal zij er daarbij rekening houden met de lange termijn financiering die Aquafin aanging om haar werking te financieren.

Paragraaf 5 houdt verband met de continuïteit van de taken van algemeen belang die Aquafin uitvoert, die van groot belang zijn voor de veiligheid en gezondheid van mens en milieu. Die vereiste continuïteit staat eraan in de weg dat een van de partijen zijn prestaties onder de samenwerkingsovereenkomst zou opschorten (bvb de werking van een RWZI stopzetten) dan wel de ontbinding van de overeenkomst (en dus de stopzetting van de dienstverlening) zou vorderen. De continuïteit van de waterzuivering moet te allen tijde gegarandeerd worden.

De samenwerkingsovereenkomst is een burgerlijke overeenkomst. Geschillen hierover behoren bijgevolg tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechter.

Artikel 10

Met artikel 10 wordt artikel 2.6.1.1.4 aan het Gec. DIWB toegevoegd.

Dit artikel regelt dat het Vlaamse Gewest naast de opdrachten van algemeen belang vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2, één of meerdere bijkomende opdrachten van algemeen belang en die nauw verwant zijn aan de basisopdracht vermeld in artikel 2.6.1.1.1. §2, aan Aquafin kan toekennen mits het sluiten van één of meerdere bijzondere overeenkomsten. (Zie ook de toelichting bij artikel 7, 15°).

In paragraaf 2 wordt tevens voorzien welke elementen minstens deel dienen uit te maken van voornoemde bijzondere overeenkomst:

- de minimale voorwaarden waaraan de uitvoering van de taken van algemeen belang moeten voldoen;
- aangezien dit opdrachten van algemeen belang betreft neemt Aquafin de strategie, de doelstellingen en het plan van aanpak voor de uitvoering van de opdracht mee op in het ondernemingsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.6;
- de wijze waarop Aquafin voor deze bijkomende opdrachten zal geëvalueerd worden : voor elke bijkomende opdracht zullen aan Aquafin doelstellingen, vertaald in meetbare KPI's worden opgelegd. De wijze waarop deze KPI's tot stand komen, de wijze waarop ze opgevolgd en geëvalueerd worden, de wijze en periodiciteit waarop erover gerapporteerd wordt, enz. dient te worden geregeld in de bijzondere overeenkomst;
- de sancties bij niet naleving van de openomen verbintenissen;
- de duur.

Gelet op het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat deze lijst uiteraard niet exhaustief is. De samenwerkingsovereenkomst tussen Aquafin en het Vlaamse Gewest ligt in het verlengde van een reeds bestaande overeenkomst. Voor de bijzondere overeenkomsten, eveneens tussen NV Aquafin en het Vlaamse Gewest, met betrekking tot hypothesen en taken van algemeen belang, die intrinsiek evolutief is, is het niet opportuun om een even uitgebreide of identieke lijst aan verplichte vermeldingen te bepalen. Daarom werden slechts een beperkt aantal algemene vermeldingen opgenomen die voor elke soort bijkomende taak relevant zullen zijn.

Artikel 11

Met artikel 11 wordt artikel 2.6.1.1.5 aan het Gec. DIWB toegevoegd.

Dit artikel houdt verband met artikel 7, 16°, en de sterke administratieve vereenvoudiging van de aansturing en opvolging van Aquafin die met dit ontwerp van decreet wordt bewerkstelligd. Voortaan bepaalt Aquafin zelf de investeringsprojecten. Dit investeringsplan wordt voorgelegd aan de Vlaamse Milieumaatschappij (zie artikel 16).

Artikel 12

Met artikel 12 wordt artikel 2.6.1.1.6 aan het Gec. DIWB toegevoegd.

Dit artikel regelt hoe Aquafin via de opmaak van een ondernemingsplan aan de Vlaamse Regering en de toezichthouder aangeeft hoe zij op korte en middellange termijn uitvoering zal geven aan de taken van algemeen belang. De Vlaamse Regering zal het ondernemingsplan onder meer toetsen aan de regels uit het Gec. DIWB, de samenwerkingsovereenkomst en de bijzondere overeenkomsten.

Deze bepaling past in de sterke administratieve vereenvoudiging van de aansturing en opvolging van Aquafin die met dit ontwerp van decreet wordt bewerkstelligd. De opdracht van de Vlaamse Regering evolueert van een opvolging op individueel projectniveau naar het opdragen van doelstellingen en een opvolging op proces- en portefeuilleniveau. Het is dan ook passend dat Aquafin aan de Vlaamse Regering aangeeft hoe zij van plan is met de maatschappelijke middelen de opdrachten van algemeen belang op korte en middellange termijn op te nemen en uit te voeren. Tevens dient Aquafin aan te tonen dat de continuïteit van de opdrachten van algemeen belang niet wordt belemmerd door haar andere activiteiten en dat er een strikte scheiding is tussen de middelen voor de opdrachten van algemeen belang en andere opdrachten.

Artikel 13

Met artikel 13 wordt artikel 2.6.1.1.7 aan het Gec. DIWB toegevoegd.

Dit artikel regelt de rapporteringsverplichtingen waaraan Aquafin dient te voldoen. De minimale vereisten waaraan de rapportering dient te voldoen, wordt geregeld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 Gec. DIWB (zie artikel 9).

Aquafin dient jaarlijks te rapporteren over de kritische prestatie-indicatoren (KPIs) die afgesproken werden voor de basisopdracht vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, Gec. DIWB en voor de eventueel bijkomende opdrachten vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, Gec. DIWB (zie artikel 7). Ze zijn een graadmeter voor de beoordeling van de prestaties van Aquafin binnen het kader waarmee gewerkt moet worden. Jaarlijks rapporteren over KPIs laat vlotte bijsturing toe in een volgend ondernemingsplan, investeringsplan,... Een negatieve beoordeling kan aanleiding geven tot de afbouw en/of stopzetting van de bijkomende opdrachten vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1 Gec. DIWB.

Omdat rioleringen en waterzuivering een belangrijke rol spelen bij de bescherming van mens en milieu en gelet op het belang van het aandeel van Aquafin in de waterfactuur dient zij minstens jaarlijks verslag uit te brengen over de voortgang van het investeringsplan en het ondernemingsplan. Aquafin rapporteert ook jaarlijks over de vergelijking van de effectieve kosten met de gefactureerde bedragen. Met deze rapportering dienen de vergoedingen aan Aquafin, verschuldigd voor het betrokken jaar te worden verantwoord. De wijze waarop de rapportering en de verantwoording dienen te gebeuren, worden geregeld in de samenwerkingsovereenkomst.

De wijze waarop afvalwater afgevoerd wordt, de zuivering, het lozen of gebruiken van effluentwater, enz. spelen een rol bij klimaatadaptatie en de overstap naar een circulaire economie. Van Aquafin wordt verwacht dat ze bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang hier rekening mee houdt en desgevallend actief aan meewerkt. Ook wordt verwacht dat gewerkt wordt aan en gezocht wordt naar de afbouw van de uitstoot van broeikasgassen bij aanleg en uitbating van installaties om zo haar bijdrage te leveren aan klimaatmitigatie.

In de samenwerkingsovereenkomst zal een code van deugdelijk bestuur worden aangeduid die Aquafin hoort na te leven. Gelet op haar taken van algemeen belang, wordt van Aquafin verwacht dat het deugdelijk bestuur hoog in het vaandel draagt, en optreedt als voorbeeld. Waar passend houdt Aquafin ook rekening met de OESO aanbevelingen inzake deugdelijk bestuur voor bedrijven waarvan de aandelen door overheden worden aangehouden.¹ Aquafin rapporteert jaarlijks volgens het "comply or explain" – principe over de naleving van deze code voor deugdelijk bestuur.

Aquafin rapporteert jaarlijks over alle directe en indirecte deelnemingen die ze aanhoudt. Dat laat onder meer toe om erover te waken dat door het opnemen van eventuele andere taken, het uitvoeren van de taken van algemeen belang niet in het gedrang komen en te waken op het verbod van kruissubsidiëring.

Informatie dient slechts één maal aangeleverd te worden. Gegevens die reeds via een rapportering werden beschikbaar gesteld, worden niet opnieuw aan de Vennootschap aangevraagd.

Artikel 14

Dit artikel brengt een technische aanpassing aan en vervangt de woorden "De ecologisch en economisch toezichthouder" door "Vlaamse Milieumaatschappij". Vandaag treedt de Vlaamse Milieumaatschappij reeds op als de economische en ecologisch toezichthouder.

Artikel 15

Artikel 15 vervangt artikel 2.6.1.2.1 van het Gec. DIWB door artikel 2.6.1.2.1.1. Het zal enkel nog regels bevatten die van toepassing zijn op het toezicht op Aquafin. De toezichtregeling voor gemeentelijke rioolbeheerders wordt voorzien in artikel 18 van dit ontwerp van decreet dat artikel 2.6.1.2.2 van het Gec. DIWB wijzigt.

Er wordt voor gekozen om Aquafin meer te responsabiliseren. Daartoe wordt overgestapt van een aansturing en opvolging op projectniveau met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen, naar een resultaatsgerichte aansturing met doelstellingen en opvolging op proces- en portefeuilleniveau. Het toezicht dient dan ook afgestemd te worden op deze resultaatsgerichte en flexibele aanpak, met sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering. Hier wordt geregeld van welke instrumenten de Vlaamse Milieumaatschappij hiervoor kan gebruik maken.

Paragraaf 1 beschrijft de algemene opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij ten aanzien van Aquafin.

Paragraaf 2 beschrijft het toezicht dat de Vlaamse Milieumaatschappij uitvoert op het investeringsplan dat Aquafin jaarlijks opmaakt. Aquafin bepaalt welke concrete investeringsprojecten zij op het investeringsplan vermeld in 2.6.1.1.5 opneemt (zie artikel 11). De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of bij het bepalen van deze

---

¹ *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition.*

projecten de voorschriften van het Gec. DIWB, de samenwerkingsovereenkomsten vermeld in artikel 2.6.1.1.3 (zie artikel 9) en het algemeen belang werden gerespecteerd. Onder de toetsing aan het algemeen belang valt bijvoorbeeld de toets of de gebruikte prioriteringscriteria gunstig zijn voor de ecologie. Tevens kan VMM toetsen of het investeringsplan is opgemaakt binnen de grenzen van de begroting. Ook toetst de Vlaamse Milieumaatschappij of de selectie van nieuwe investeringen gebeurt op basis van een objectieve methode.

Paragraaf 3 beschrijft het toezicht van VMM op het ondernemingsplan (zie ook artikel 12). De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de uitvoering van het investeringsplan vermeld in 2.6.1.1.5 en het ondernemingsplan vermeld in 2.6.1.1.6 in overeenstemming is met alle wettelijke voorschriften, de samenwerkingsovereenkomst, de bijzondere overeenkomsten, en het algemeen belang. De Vlaamse Milieumaatschappij toetst eveneens of het ondernemingsplan beantwoordt aan de opgelegde begrotingsgrenzen en bijgevolg, of de middelen die aangewend worden ter uitvoering ervan op een effectieve, efficiënte en zuinige manier worden besteed. Op basis van artikel 63 Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 kan het Rekenhof mee toezien op de aanwending van de fondsen die de n.v. Aquafin put uit de begroting.

Paragraaf 4 bepaalt het toezicht van VMM op de interne controlesystemen. Aangezien het toezicht zich verplaatst van projectniveau naar proces- en portefeuilleniveau is het noodzakelijk dat de Vlaamse Milieumaatschappij zicht heeft op de interne controlesystemen van Aquafin en de maturiteit ervan.

Paragraaf 5 bepaalt dat de Vlaamse Milieumaatschappij elke vijf jaar de manier waarop Aquafin de samenwerkingsovereenkomst, de bijzondere overeenkomsten en haar taken uitvoert grondig evalueert. Ze zal zich laten bijstaan door een externe partij die op basis van objectieve criteria werd geselecteerd. Deze grondige evaluatie wordt aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd. Het Rekenhof kan op basis van artikel 63 Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 toezien op de rapportering over de aanwending van de fondsen die de n.v. Aquafin put uit de begroting.

Naast een impact op ondernemings- en investeringsplan kan de vijfjaarlijkse evaluatie ook aanleiding geven tot het afbouwen en/of stopzetten van één of meer bijzondere overeenkomsten.

Artikel 16

Artikel 16 voegt artikel 2.6.1.2.1.2 aan het Gec. DIWB toe en regelt de instrumenten en bevoegdheden van de Vlaamse Milieumaatschappij bij het uitoefenen van haar toezicht.

Paragraaf 1 preciseert dat de Vlaamse Milieumaatschappij in al haar opdrachten advies kan geven. Dat kan ambtshalve dan wel op vraag van de Vlaamse Regering.

Paragraaf 2 verduidelijkt de handelingen die de Vlaamse Milieumaatschappij kan stellen om haar toezicht uit te oefenen.

Paragraaf 3 verduidelijkt de schorsingsbevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij ten aanzien van het investeringsplan dat Aquafin opstelt. Deze bevoegdheid is nieuw en kadert in de paradigmawijziging, waarbij Aquafin voortaan zelf bepaalt waarin wordt geïnvesteerd. Die grotere autonomie en verantwoordelijkheid gaan gepaard met een aangepast toezicht.

Paragraaf 4, eerste lid, bepaalt dat de Vlaamse Milieumaatschappij de Vlaamse Regering in kennis stelt indien zij acht dat beslissingen van Aquafin strijdig zijn met de gronden waarop de Vlaamse Milieumaatschappij toeziet. De bevoegdheid

van de Vlaamse Milieumaatschappij is beperkt tot de beslissingen die betrekking hebben op de taken van algemeen belang van Aquafin vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1 Gec. DIWB. Beslissingen die betrekking hebben op een andere bedrijvigheid, maar de correcte uitvoering van de taken van algemeen belang in het gedrang zouden brengen, vallen hier eveneens onder.

Het tweede lid beschrijft de toezichtsbevoegdheid van de Vlaamse Regering indien de Vennootschap de uitvoering van haar taken van algemeen belang verwaarloost. In een eerste instantie kan de Vlaamse Regering Aquafin verplichten te beraadslagen over bepaalde aangelegenheden. Indien dat onvoldoende blijkt, kan de regering een goedkeuringstoezicht opleggen (derde lid).

Artikel 17

Artikel 17 voegt artikel 2.6.1.2.1.3 aan het Gec. DIWB toe.

In dit artikel wordt de toegang tot informatie, alsook de toegang tot de installaties en rioleringen geregeld. Omdat daarbij soms privéterreinen betreden moeten worden, is een legitimatiekaart nodig voor de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij die dergelijke taken uitvoeren. Meestal liggen de infrastructures in het openbaar domein en zijn ze ook bereikbaar via het openbaar domein, maar het is ook mogelijk dat er private gronden betreden moeten worden die geen eigendom zijn van de nv Aquafin. Gelet op het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat het recht op toegang over andermans grond een erfdiensbaarheid van algemeen nut is. Indien nodig kunnen de betrokken personeelsleden bijstand vragen van de politie.

Deze regeling is in hoofdzaak een overname van gelijkkluidende bepalingen die reeds deel uitmaken van artikel 2.6.1.2.2, waarbij enkele verduidelijkingen werden toegevoegd.

Informatie die reeds aan de Vlaamse Milieumaatschappij werd overgemaakt, wordt niet nogmaals opgevraagd.

Artikel 18

Dit artikel wijzigt het huidige artikel 2.6.1.2.2 van het Gec. DIWB Ten gevolge van de wijzigingen van de bepalingen die verband houden met het toezicht op Aquafin, wordt het toepassingsgebied van dit artikel beperkt tot het subsidiëringsprogramma vermeld in artikel 2.6.1.3.1, §2, van het Gec. DIWB.

Dit artikel brengt verder een technische aanpassing aan en vervangt de woorden "ecologisch toezichthouder" door "Vlaamse Milieumaatschappij".

Artikel 19

Dit artikel wijzigt artikel 2.6.1.2.3 van het Gec. DIWB.

De verwijzingen naar Aquafin worden weggelaten nu deze reeds geregeld worden in artikelen 2.6.1.2.1.1 tot 2.6.1.2.1.3. Er wordt verduidelijkt dat de informatie steeds kosteloos ter beschikking wordt gesteld van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Dit artikel brengt een technische aanpassing aan en vervangt de woorden "ecologisch toezichthouder" door "Vlaamse Milieumaatschappij".

Artikel 20

Dit artikel brengt een technische aanpassing aan in artikel 2.6.1.3.3 van het Gec. DIWB en vervangt de woorden "de economisch toezichthouder" door "de Vlaamse Milieumaatschappij". Vandaag treedt de Vlaamse Milieumaatschappij reeds op als economische toezichthouder.

Artikel 21

Na artikel 2.6.1.3.3 Gec. DIWB wordt een nieuw artikel 2.6.1.3.4 toegevoegd waarmee de gemeentelijke rioolbeheerders voor de aanleg, de werking en het onderhoud van de rioleringsinstallaties net zoals Aquafin (zie art. 2.6.1.1.1, §3 Gec.DIWB) gebruik kunnen maken van de artikelen 9 tot 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 "betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen" (verder: Gaswet).

Deze regeling laat toe om in bepaalde gevallen na een van openbaarnutverklaring van een rioleringsproject gebruik te maken van erfdienstbaarheden van openbaar nut om leidingen aan te leggen, ze te onderhouden, ... op privé-terreinen die niet afgesloten zijn. Afhankelijk van het geval wordt daarvoor een vergoeding betaald.

Bij het uitoefenen van deze wettelijke erfdienstbaarheid moet volgens artikel 11 van de Gaswet het gebruik waartoe het privéterrein bestemd is, geëerbiedigd worden. Hierbij wordt dus rekening gehouden met een efficiënte benutting van het terrein, zoals bijvoorbeeld zoveel als mogelijk de perceelranden gebruiken. Gezien de infrastructuur op basis van artikel 12 van de Gaswet op kosten van de houder van de infrastructuur moet worden verplaatst of weggenomen op verzoek van de eigenaar van het bezwaarde erf of degene die het recht heeft om er bouwwerken op uit te voeren, is het ook in het belang van het bestuur om deze erfdienstbaarheid uit te oefenen zonder onnodige last voor het lijdend erf.

Tot nog toe genoten de gemeentelijke rioolbeheerders enkel van een kosteloos gebruik van het overheidsdomein zoals geregeld in de wet van 17 januari 1938 die het gebruik van het publiek domein kosteloos toelaat door leidingbelanghebbenden.

Voor het gebruik van andere terreinen is dan de aankoop ervan nodig, al dan niet via een onteigening. Dat is een omslachtiger regeling dan de inzet van de erfdienstbaarheid van openbaar nut uit de Gaswet.

De procedure voor de van openbaar nut-verklaring en de gevallen waarin eigenaars een vergoeding kunnen vragen, brengen uiteraard ook werk met zich, maar minder dan wanneer men tot aankoop moet overgaan door onteigening.

De praktische regeling voor de van openbaar nut-verklaring kan door de Vlaamse Regering worden uitgewerkt, zoals dit ook gebeurde voor de nv Aquafin in het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 1991 houdende vaststelling van regelen met betrekking tot de uitvoering van werken door de N.V. Aquafin in toepassing van artikel 2.6.1.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

Tussen artikel 15 en artikel 16 Gaswet werden tussen 1999 en nu de artikelen 15/1 tot 15/25 toegevoegd die specifieke regels inhouden voor gasvervoer over tarifiering, openbare dienstverplichtingen, toezicht,...., die niet relevant zijn voor de materie over de van openbaar nut verklaring. Vandaar dat deze artikelen hier niet meegenomen worden.

Gelet op het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat er de voorkeur aan wordt gegeven niet te raken aan het mechanisme (met inbegrip van de verwijzing naar de Gaswet) zoals dit momenteel voor Aquafin bestaat en goed werkt. Het alternatief is immers om ook daaraan te sleutelen, en dat wordt omwille

van de rechtszekerheid niet opportuun geacht. De toevoeging met betrekking tot de delegatie aan de Vlaamse Regering is slechts een explicitering van de bevoegdheid waarvan in het verleden met betrekking tot Aquafin reeds gebruik werd gemaakt, zoals blijkt uit het voormelde Besluit van 20 maart 1991.

Artikelen 22 tot en met 28

Om de leesbaarheid te verbeteren wordt de term "economisch en ecologisch toezichthouder" in het Gec. DIWB overal vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag reeds dat toezicht uitoefent.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR